

Zmiana konstrukcji w kontakcie językowym – wyrażenia dzierżawcze w języku średnionorweskim z naciskiem na Bergen i Voss

Projekt ma na celu opisanie wpływu kontaktu językowego na konstrukcje dzierżawcze w języku średnionorweskim, a konkretnie w Bergen i Voss. Celem jest więc dokonanie dokumentacji i analizy zmian, które nastąpiły w efekcie kontaktu językowego, z użyciem teorii Gramatyki Konstrukcji. Projekt ma dwa główne założenia: opisanie zmian w konstrukcjach dzierżawczych użytych w źródłach pisanych, oraz obserwacja różnic w ich rozwoju w Bergen i Voss w świetle kontaktu językowego.

Dialekt z Bergen ma wiele wyjątkowych cech w porównaniu do otaczających go dialektów oraz pozostałych dialektów miejskich, co uzasadnia się kontaktem językowym, zwłaszcza ze średnio-dolno-niemieckim. W Voss, położonym około 100 kilometrów od Bergen i wybrzeża, w przeciwieństwie kontakt z innymi językami był dużo bardziej ograniczony. W średniowiecznych miastach ludność przywykła do słyszenia wielu różnych języków. Wielu z nich rozwinęło kompetencje wielojęzyczne. W Bergen, gdzie położona była faktoria hanzeatycka, norweskojęzyczni mieszkańcy mieli kontakt z językiem niemieckim oraz innymi językami czy dialektami. Jednym z prawdopodobnych wyników kontaktu języka średnionorweskiego z językiem średnio-dolno-niemieckim jest „garpegenitiv”, konstrukcja dzierżawcza z podwójnym posiadaczem, która do dziś używana jest w języku norweskim. W okresie średnionorweskim nastąpiło wiele zmian, które uprościły system gramatyczny, choć konstrukcje dzierżawcze nie uległy tak wielu uproszczeniom, przez co we współczesnym norweskim wciąż istnieje wiele konstrukcji dzierżawczych, które różni szyk wewnątrz frazy oraz oznaczanie określoności. Zbadanie rozwoju tych konstrukcji w Bergen i Voss jest głównym celem projektu.

Analiza opiera się na materiale korpusowym składającym się z dokumentów i listów z Diplomatarium Norvegicum, zarówno cyfrowego jak i drukowanego zbioru tekstów. Zostaną one wyselekcjonowane z okresu 1350-1550 i poddane anotacji, a wyniki zostaną sformułowane na bazie analizy ilościowej i jakościowej. Spodziewane wyniki badań to ukazanie ewolucji konstrukcji dzierżawczych w języku średnionorweskim w kontekście innych zmian językowych w późnym średniowieczu, oraz uwydatnienie różnic pomiędzy Bergen a Voss, w oparciu o ich uwarunkowania socjolingwistyczne pod względem kontaktu językowego. Rama teoretyczna użyta w analizie to Gramatyka Konstrukcji, która opisuje konstrukcje gramatyczne jako pary formy i znaczenia, oraz połączenie leksykonu i gramatyki jako kontinuum. Zgodnie z Gramatyką Konstrukcji opartą na użyciu, zmiany zachodzą wtedy, kiedy język jest w użyciu, co także wpływa na gramatykę mentalną. Taka seria drobnych zmian może w następstwie wpłynąć na całą konstrukcję lub doprowadzić do powstania nowej. Ponadto w tzw. Międzysystemowej Gramatyce Konstrukcji przyjmuje się założenie, że kontakt językowy zawsze opiera się wielojęzyczności, a wiedza językowa osób posługujących się kilkoma językami zorganizowana jest w konstrukcjach wielojęzycznych. Z tego powodu innowacje językowe spowodowane kontaktem językowym są konstrukcjami specyficznymi dla języka, które zostały przekształcone w konstrukcje niespecyficzne dla języka.

Znaczenie projektu polega na wypełnieniu luki w badaniach nad diachronią języka średnionorweskiego, a także kontaktu między średnionorweskim a średnio-dolno-niemieckim w Bergen, przy wsparciu zdigitalizowanego korpusu Diplomatarium Norvegicum, który w ciągu ostatnich lat wzbogadził możliwości badania tego okresu. Projekt badawczy koncentruje się na zróżnicowaniu wyrażania dzierżawczości w języku norweskim, która jest nadzwyczajnie różnorodna, dostarczając tym przydatnych informacji na temat ogólnego rozumienia pojęcia dzierżawczości.